

Sophocles op kermisssnelheid

Thibaud Delpeut versneed de Thebaanse tragedies van Sophocles tot een samengebald, hedendaags familiedrama. Met klassieke stijlmiddelen en beeldtaal van nu » Daphne Richter

Antigone-Kreon-Oidipous

Regie Thibaud Delpeut

Gezien: 3 april. De voorstelling is niet meer te zien.

Behalve een regieopleiding heeft Thibaud Delpeut een studie klinische psychologie gevolgd. En dat klinkt door in zijn theaterwerk. Verstoorde familierelaties en de impact ervan op de samenleving zijn zijn specialisme. Dat bleek eerder al uit zijn hedendaagse versie van *Britannicus* van Jean Racine. De 17de-eeuwse Franse klassieker werd omgevormd tot ethische discussie over macht.

Voor *Antigone-Kreon-Oidipous* bewerkte Delpeut in samenwerking met dramaturg Janine Brogt de Thebaanse tragedies van Sophocles (*Antigone*, *Koning Oidipous* en *Oidipous in Kolonos*) tot een samengebald familiesaga van eigentijdse, menselijke proporties. In een filmische montage van scènes presenteren de makers een scherpe voorstelling die lichtvoetig van toon is maar wel onder de huid kruipt. Dat is mede te danken aan mooie rollen van onder anderen Hadewich Minis als stoere, jongensachtige Antigone, Jacob Derwig als pragmatisch leider en een interessante dubbelrol van Alwin Pulinx als Haemon en Polyneikes.

Delpeut en Brogt schrapten flink en versneden Sophocles' tragedies tot een intrigerend web van scènes die heen en weer springen in tijd en plaats. Start- en ijkpunt is de confrontatie tussen Kreon en Antigone (dochter van Oidipous uit het huwelijk met zijn moeder Iocaste), vlak na de strijd tussen haar broers (die elkaar door een vloek van Oidipous doodden) en op het moment dat ze besluit haar broer tegen de wil van haar oom, koning Kreon, te begraven. Door het verspringen van de tijd krijgen de gebeurtenissen het duizelingwekkende karakter van een kermisattractie. Vader Oidipous heeft de carousel in werking gezet en al zijn familieleden worden onherroepelijk meegesleept. Interessante toevoegingen zijn de suggestie van incestueuze liefde tussen Antigone en Polyneikes, de oud geworden Ismene die als wijs koorlid terugblijkt en de ontroerende manier waarop Antigone haar vader uit zijn lijden verlost.

Het witte decor bestaat uit een grote pui waar de ramen uit lijken geslagen als na een bomaanslag. Op de grond ligt gebroken glas, alsof het in de haast bij elkaar is ge-

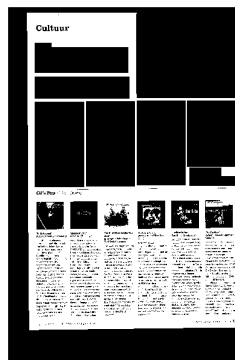
veegd. Achter deze façade bevindt zich een laag podium met een smalle ruimte, een gang waardoor de personages opkomen. Ervoor een open strook podium waar de confrontatie tussen Antigone en Kreon plaatsvindt, als ware het een ontmoeting in het heden. Dit doet sterk denken aan de indeling van het Griekse theater — skene (toneelgebouw), proskene (plaats van handeling) en parodoi (gangen). Maar er zijn ook associaties met een figuurlijk strijdtoneel waar heden, verleden en toekomst elkaar ontmoeten.

De achterwand fungeert als een gigantisch filmdoek waarop close-ups van ogen van de personages worden geprojecteerd. Het is een van de strategieën waarmee de makers met hedendaagse beeldtaal de vraag opwerpen naar oprechtheid — in de Griekse oudheid en nu — en motieven achter keuzes.

Later zien we onder begeleiding van een dreigende soundscape een opeenvolging van beelden in razend tempo, als een videoclip van de wereldgeschiedenis. Snapshots van oorlog, celdelingen en de vlekentest van Rorschach lijken de complexe samenhang der dingen te verbeelden — 'at random' en voorbestemd, lichamelijk en psychologisch, toevallig en onontkoombaar.

Het is deze 'film', waar Antigone aan het einde in opgaat. Haar dood krijgt de lading van een noodzakelijk offer, het doden van de slang die zichzelf in de staart bijt. Het is een mythische daad waaruit — door de theatrale verbeelding — zowel hoop spreekt als een voortdurend en hernieuwd geloof in de kracht van de tragedie.

Dat een indrukwekkende productie als *Antigone-Kreon-Oidipous* al na tien voorstellingen van het toneel verdwijnt, kan niet de bedoeling zijn van TA-2, het programma voor jonge talenten van Toneelgroep Amsterdam waarvan ook het werk van Delpeut deel uitmaakt. Ook hier komt het aan op juist handelen. Een 'volwassen behandeling' in de vorm van een herneming en/of toernee zou op z'n plaats zijn. ■

Barry Atsma speelt Oedipous in Delpeuts razendsnelle bewerking

FOTO: WANDJE PETER